Ινδία:

Μαθήματα χωρίς Δάσκαlo

George BareFood Georgiou

Ινδία

Μαθήματα Χωρίς Δάσκαλο

George BareFood Georgiou

Κακοπετριά , Απρίλιος 2025

Το ταξίδι αυτό δεν είναι μόνο δικό μου. Είναι και δικό σου, αν θελήσεις να το κουβαλήσεις.

Επικοινωνία / Σχόλια / Σκέψεις:

barefoodtrail@gmail.com

Αφιερωμένο…

Σε όσους περπατήσαμε μαζί σε αυτό το ταξίδι και μοιραστήκαμε στιγμές, βλέμματα και σιωπές, αλλά και σε αυτούς που θα ταξιδέψουν διαβάζοντας αυτές τις σελίδες, σε ένα μονοπάτι γεμάτο μυρωδιές, αντιθέσεις, εμπειρίες, και σκέψεις και πάνω απ' όλα, γεμάτο συνειδητοποιήσεις και μαθήματα.

Το σύντομο αυτό κείμενο δεν είναι ένα "ημερολόγιο γεγονότων".
Είναι το αποτύπωμα συναισθημάτων, στοχασμών και εσωτερικών διαδρομών που γεννήθηκαν καθώς περπατούσα δίπλα σας σε αυτό το ταξίδι. Κάθε σελίδα αντικατοπτρίζει τη δική μου προσωπική ματιά και αίσθηση των γεγονότων και καταστάσεων , σωστή ή λανθασμένη.
Δεν αποτυπώνει όλες τις εμπειρίες, ούτε όλους τους ανθρώπους.
Δεν φιλοδοξεί να αφηγηθεί μια "αντικειμενική" ιστορία, αλλά να μοιραστεί όσα προσωπικά ένιωσα. Δεν γράφτηκε με πρόθεση να κρίνει κανέναν – ούτε ανθρώπους, ούτε καταστάσεις παρά μόνο είναι το αποτύπωμα ενός βλέμματος που προσπαθεί να παρατηρήσει, να νιώσει και να κατανοήσει πρώτα τον εαυτό του και μετά τους άλλους.

Θα χαρώ αν διαβάζοντας το ταυτιστείτε και αναγνωρίσετε συναισθήματα που και εσείς έχετε νιώσει αλλά αν κάτι νιώσετε ότι δεν σας εκφράζει, ή αν κάποιο σημείο σας προκαλέσει αμηχανία, αντίθεση ή και διαφωνία είναι εντάξει. Σας παρακαλώ να το δείτε σαν ένα εσωτερικό δικό μου προβληματισμό και όχι σαν κρίση.

Το βλέμμα του καθενός από εμάς είναι μοναδικό, όπως μοναδικό είναι και το βίωμα του κάθε ανθρώπου. Και αυτό είναι θαυμάσιο!
Το ταξίδι υπήρξε κοινό για όλους, μα ο τρόπος που το έζησε ο καθένας μας, πολύτιμα διαφορετικός.

Σας ευχαριστώ όλους.
Για τη παρέα, τις συζητήσεις , τις εμπειρίες , τα χαμόγελα, και τις σιωπές.
Για τα ίχνη που αφήσαμε μαζί — έξω στον κόσμο και μέσα μας.
Γιατί χωρίς εσάς, αυτό το ταξίδι δεν θα είχε γραφτεί ποτέ — ούτε μέσα μου, ούτε στο χαρτί.

Με αυτές τις σκέψεις, σας αφήνω να βαδίσετε στις σελίδες που ακολουθούν, όχι σαν αναγνώστες, αλλά σαν συνταξιδιώτες.

Με σεβασμό και ευγνωμοσύνη,
Γιώργος (George BareFood Georgiou)

Πρόλογος

Δεν ξεκίνησα αυτό το ταξίδι για να γράψω ένα βιβλίο.
Ξεκίνησα για να γνωρίσω την Ινδία.
Ή έτσι νόμιζα...

Γιατί τελικά, η Ινδία γνώρισε εμένα πρώτα. Με κοίταξε στα μάτια, με περικύκλωσε με χρώματα, αντιθέσεις, βλέμματα και σιωπές. Δεν με ρώτησε αν ήμουν έτοιμος. Δεν με προειδοποίησε. Απλώς άρχισε να μου δείχνει.

Και εγώ… άρχισα να βλέπω.

Αυτό το βιβλίο δεν είναι οδηγός, δεν είναι ανάλυση, δεν είναι προσπάθεια να εξηγήσω έναν κόσμο. Είναι μια καταγραφή στιγμών που με άλλαξαν. Είναι μαθήματα χωρίς δάσκαλο — στιγμές που σε αναγκάζουν να σκεφτείς, όχι επειδή πρέπει, αλλά επειδή δεν μπορείς να τις ξεχάσεις.

Αν διαβάζοντάς το νιώσεις — έστω και για λίγο — ότι ταξίδεψες, παρατήρησες ή συγκινήθηκες, τότε το βιβλίο πέτυχε τον σκοπό του.
Όχι να σου δείξει την Ινδία.
Αλλά για να σου θυμίσει κάτι από εσένα.

Σου εύχομαι ολόψυχα,

Καλή ανάγνωση.
Καλή αντάμωση.

George BareFood Georgiou

Περιεχόμενα

Namaste - Η πρώτη ματιά

Δεν είμαι πρωινός τύπος. Και το ξημέρωμα πάνω από το Δελχί με βρήκε σαν να με είχε ξενυχτήσει η ίδια η ζωή — γεμάτος κούραση, ιδιοτροπία και την ήσυχη ανησυχία όσων πάνε κάπου που δεν γνωρίζουν.

Για πρώτη φορά ταξίδευα με γκρουπ. Δεκατρείς ξένοι — σύντροφοι μιας κοινής, αλλά τελείως διαφορετικής εμπειρίας.

Η πρώτη εικόνα της Ινδίας δεν ήταν τοπία ή ναοί. Ήταν η αντίθεση: σκουπίδια και λουλούδια, κορναρίσματα και χαμόγελα, αγελάδες και tuk tuk, αφόρητη ζέστη και δυνατό air condition. Άβολα και όμορφα, όλα μαζί.

Ήμασταν σε ένα μικρό λεωφορείο, κι όμως ένιωθα σαν να περνούσα μέσα από την πύλη ενός άλλου κόσμου. Δεν φαινόταν ακριβώς "μαγικός" — αλλά σίγουρα ήταν "διαφορετικός".

Namaste, έλεγαν όλοι — και δεν ήταν καθόλου τυπικό. Ήταν μια πρόσκληση:

«Είσαι εδώ. Καλωσόρισες. Κοίτα».

Και εγώ κοίταζα. Κοίταζα και προσπαθούσα να καταλάβω.

Αλλά όσο κοίταζα, τόσο περισσότερο καταλάβαινα πως η Ινδία δεν είναι για να την καταλάβεις.

Είναι για να τη **νιώσεις**.

Δρόμοι δίχως Σύγκρουση

Η πόλη ξυπνούσε με θόρυβο. Όχι απλώς με ήχους — με θόρυβο σαν ιεροτελεστία. Κορναρίσματα διαρκή, ανελέητα. Μοτοσυκλέτες, αυτοκίνητα, tuk tuk, ποδήλατα, κάρα με ζώα — όλα μαζί, όλα ταυτόχρονα, χωρίς φανάρια, χωρίς λογική, χωρίς κανόνες… και όμως, χωρίς ατυχήματα.

«Για να οδηγήσεις στο Δελχί», λέει ο ξεναγός, «χρειάζεσαι τρία πράγματα: καλά φρένα, δυνατή κόρνα… και μπόλικη τύχη».

Γέλασα. Ύστερα σοβάρεψα. Γιατί μέσα σε εκείνο το χαοτικό σύστημα, υπήρχε μια μαγική ροή. Κανείς δεν έμοιαζε να θυμώνει. Κανείς δεν φώναζε. Όλοι απλώς προχωρούσαν, συναντιόνταν στιγμιαία, κι έπειτα συνέχιζαν την πορεία τους.

Κανείς δεν ήθελε να κυριαρχήσει. Κανείς δεν πάλευε για προτεραιότητα. Σαν να έβλεπα μια ζωντανή μεταφορά της ζωής: όλοι με διαφορετική ταχύτητα, διαφορετικό μέσο, διαφορετικό προορισμό. Συναντιούνται, διασταυρώνονται και έπειτα χωρίζουν. Κι όμως, δεν συγκρούονται.

Αν το σκεφτείς… έτσι θα έπρεπε να είναι και η ανθρώπινη συμβίωση.

Ίσως αυτό είναι και το πιο εντυπωσιακό μάθημα: πως το χάος δεν είναι πάντα πρόβλημα.

Μερικές φορές είναι οργανικό και απαραίτητο.

Και αν εμείς πάψουμε να απαιτούμε να "τακτοποιηθούν όλα", ίσως να βρούμε και τη δική μας θέση μέσα στο χάος.

Μάτια στον Δρόμο

Σταματάμε για φαγητό.

Στην έξοδο, περιμένουν γυναίκες με μωρά στην αγκαλιά, πρόσωπα σκονισμένα, μικρά χέρια απλωμένα.

Δεν φωνάζουν. Κοιτούν.

Και μόνο που κοιτούν, λένε όσα δεν τολμάει να πει κανείς.

«Μην τους δίνετε τίποτα», λέει ο ξεναγός.

«Θα μαζευτούν κι άλλοι».

Λογικό μου ακούγεται. Προστατευτικό, ίσως.

Μα δεν μου κάθεται καλά.

Τα παιδιά μάς κοιτάζουν βαθιά, σαν να ρωτούν:

Εσύ από πού ήρθες; Και γιατί εγώ είμαι εδώ;

Δεν απαντώ. Δεν έχω εξάλλου απάντηση.

Μπαίνω στη θέση τους για μια στιγμή.

Δεν είμαι εγώ αυτό το παιδί — αλλά θα μπορούσα να είμαι.

Επιλέγουμε πού γεννιόμαστε;

Μήπως είναι καθαρή τύχη;

Μήπως η "κανονικότητα" που θεωρούμε αυτονόητη είναι απλώς μια κληρονομιά που δεν κερδίσαμε, αλλά μας χαρίστηκε;

Και τότε… τι χρωστάμε σε όσους δεν την εχουν;

Πόση ενοχή χωράει σε μια συνείδηση όταν βλέπει, όταν δεν μπορεί να προσφέρει, όταν δεν ξέρει αν πρέπει να προσφέρει;

Σκέφτομαι πως το πρόβλημα δεν είναι να δώσεις ή να μη δώσεις.

Είναι να μην αδιαφορήσεις.

Να μη συνηθίσεις την ανάγκη, τη γύμνια, την αδικία.

Γιατί τότε… χάνεις κάτι βαθύτερο απ' την ανθρωπιά σου:

χάνεις την ικανότητα σου να συμπονάς και να νιώθεις.

Μια Ξένη Χαρά ντυμένη στα κίτρινα

Επιστροφή στο ξενοδοχείο.

Ξαφνικά… χαμός. Τύμπανα, μουσική, φωνές, χορός.

Ο γάμος έχει αρχίσει.

Κίτρινο παντού — στο ύφασμα, στα λουλούδια, στα πρόσωπα.

Μπαίνουμε σχεδόν κατά λάθος σ' έναν άλλο κόσμο·

σ' έναν κόσμο που δεν περιμένει την τέλεια στιγμή για να γιορτάσει,

αλλά τη δημιουργεί. Εκείνη τη στιγμή. Όπου κι αν είναι.

Μας καλωσορίζουν με ανοιχτές αγκαλιές.

Μας τραβούν στον χορό.

Κανείς δεν νοιάζεται αν ξέρουμε τα βήματα — η χαρά δεν έχει πρωτόκολλο.

Βγάζουμε φωτογραφίες, χαμογελάμε,

χανόμαστε για λίγο στο ρεύμα της στιγμής.

Και κάπου μέσα μου, κάτι αντιστέκεται.

Γιατί νιώθω ακόμα βαριά εκείνη τη ματιά του παιδιού στον δρόμο.

Μπορεί να ήταν λίγα τετράγωνα πιο πέρα.

Ή μπορεί να ήταν ακριβώς απ' έξω από το πάρτυ.

Πώς γίνεται η φτώχεια και ο εορτασμός να υπάρχουν ταυτόχρονα, δίπλα δίπλα, χωρίς να ακυρώνει ο ένας τον άλλο;

Ίσως επειδή αυτή η χώρα δεν διαλέγει.

Δεν κρύβει το σκοτάδι για να δείξει το φως — τα βάζει μαζί.

Και σου λέει:

Δεν υπάρχει καθαρή απάντηση.

Μόνο καθαρή εμπειρία.

Έτσι, για λίγα λεπτά, νιώθω και εγώ μέρος της.

Όχι σαν τουρίστας.

Σαν άνθρωπος που βλέπει τη ζωή όχι όπως θα ήθελε να είναι,

αλλά όπως πραγματικά είναι:

γεμάτη αντιφάσεις, γιορτές και πληγές.

Κάποτε, η αγάπη είναι μάρμαρο.

Κάποτε, φυλακή με θέα το μνημείο της.

Και κάποτε… απλώς ανάμνηση.

Μα πάντοτε, ζητά να μείνει.

Το Παράθυρο του Σαχ Τζαχάν

Το λεωφορείο σταματά.

Είμαστε έξω από το Φρούριο της Άγκρας — το Κόκκινο Οχυρό.

Το λένε έτσι λόγω του κόκκινου ψαμμίτη που λαμπυρίζει στον ήλιο σαν πυρωμένος τοίχος.

Μπαίνουμε μέσα, και η φωνή του ξεναγού διακόπτει τη σιωπή των αιώνων:

«Εδώ πέρασε τα τελευταία του χρόνια φυλακισμένος ο Σαχ Τζαχάν… από τον ίδιο του τον γιο. Και από εκείνο το παράθυρο, έβλεπε κάθε μέρα το Ταζ Μαχάλ — τον τάφο της αγαπημένης του».

Στέκομαι εκεί, στο ίδιο σημείο.

Το βλέπω απέναντι, μακρινό αλλά καθαρό. Κάτασπρο, ήρεμο, σαν φάντασμα.

Σαν υπόσχεση που έμεινε ζωντανή, ενώ ο άνθρωπος που την έκανε μαράζωνε φυλακισμένος στην απέναντι όχθη.

Απ’ τη μια, το σύμβολο της αιώνιας αγάπης.

Απ’ την άλλη, το σύμβολο της ανθρώπινης τραγωδίας.

Δύο μνημεία. Ένα βλέμμα.

Και ανάμεσά τους, ο χρόνος — ανελέητος, σιωπηλός, παντοδύναμος.

Περπατώ στις άδειες αίθουσες του φρουρίου.

Νιώθω τη χλιδή που υπήρξε, αλλά και τη στέρηση που ήρθε μετά.

Η ιστορία δεν είναι δίκαιη.

Η ζωή δεν είναι πάντα δίκαιη.

Αλλά υπάρχει μια παράξενη παρηγοριά στο ότι η αγάπη κατάφερε να επιζήσει του φθόνου, της εξουσίας και του χρόνου.

Ίσως αυτό να είναι και το μεγαλύτερο μνημείο του Σαχ Τζαχάν:

όχι το κτήριο Ταζ Μαχάλ, **αλλά το ότι ένιωσε τόσο βαθιά, ώστε να φτιάξει κάτι που ακόμη και σήμερα συγκινεί.**

Ανάμεσα σε Τιμές και Τιμές

Βγαίνουμε από το φρούριο.

Ο ήλιος δυνατός, ο δρόμος γεμάτος κόσμο.

Πλησιάζουν μικροπωλητές — παιδιά, νέοι, ηλικιωμένοι.

Φωνάζουν τιμές σαν σε παράσταση:

«1000 – 600 – 300 – 100!»

Παζάρι χωρίς σταματημό.

Οι φωνές πέφτουν πάνω σου, σε τυλίγουν.

Σου πουλούν ελέφαντες από πέτρα, μαντήλια, μαγνήτες — ό,τι μπορείς (ή δεν μπορείς) να φανταστείς.

Μου λένε να τους αγνοήσω.

Ότι δεν χρειάζομαι αυτά που πουλούν.

Κι όμως… δεν είναι θέμα ανάγκης. Είναι θέμα ύπαρξης.

Είναι εκεί. Σε κοιτούν. Επιμένουν. Προσπαθούν.

Για μερικά ρουπίες.

Για λίγο ψωμί.

Για το δικαίωμα στην αξιοπρέπεια.

Νευριάζω. Όχι μ’ αυτούς — με την κατάσταση.

Με το γεγονός ότι, για να πουλήσουν κάτι, πρέπει να πιέσουν.

Για να ζήσουν, πρέπει να σε κάνουν να νιώσεις κάτι: ενοχή, υποχρέωση, παζάρι.

Αναρωτιέμαι:

Είναι ανάγκη ή συνήθεια;

Είναι τρόπος επιβίωσης ή τρόπος ζωής;

Και ποιος είμαι εγώ να το κρίνω;

Αποφασίζω να μην πάρω τίποτα.

Όχι από σνομπισμό, αλλά από την αίσθηση ότι, αν μπω σ' αυτό το παιχνίδι, ίσως να χάσω κάτι πιο βαθύ:

την καθαρή μου πρόθεση. Το κίνητρο.

Και την ελευθερία να δώσω — όταν νιώσω. Όχι όταν με πιέσουν.

Μα φεύγω φορτωμένος.

Όχι με τσάντες.

Με ερωτήματα.

Με κάτι που βαραίνει περισσότερο από ένα σουβενίρ.

Διαδρομές με το λεωφορείο της ψυχής

Στο λεωφορείο, κάπου ανάμεσα στην Άγκρα και την Τζαϊπούρ, η κουβέντα ανοίγει χωρίς ατζέντα.

Καταλήγουμε να μιλάμε για Μπλε φως, ενεργειακές θεραπείες, κουνταλίνι, ψυχολογία.

Ο Φρόιντ. Ο Γιουνγκ. Ο μοναχός που πούλησε τη Φερράρι του.

Και κάπου εκεί… και εγώ.

Αναρωτιέμαι — τι θέλω;

Γιατί θέλω να γίνω ψυχολόγος;

Η συζήτηση γυρνά στη χρησιμότητα των πράξεων και στην προσφορά.

Όλοι λένε πως θέλουν να προσφέρουν.

Κι όμως, κάτω απ’ τις λέξεις, μοιάζει να ακούγεται πιο καθαρά η ανάγκη για νόημα.

Το τοπίο αλλάζει — και μαζί του κι εμείς.

Οι σκέψεις βαθαίνουν. Σκέφτομαι:

Είμαστε τόσο διαφορετικοί τελικά;

Ή είμαστε απλώς διαφορετικές όψεις του ίδιου συλλογικού εαυτού, όπως θα έλεγε και ο Γιούνγκ;

Σε αυτό το κομμάτι του ταξιδιού, οι λέξεις αναβλύζουν αβίαστα.

Οι καλύτερες ιδέες, μου φαίνεται, δεν έρχονται όταν τις ψάχνεις.

Έρχονται όταν μοιράζεσαι.

Μια φευγαλέα ιδέα φυτρώνει:

ένα μέρος.

Ένα ορφανοτροφείο, ένας οίκος ευγηρίας, ένα σχολείο, ένα καταφύγιο για ζώα.

Ένα καταφύγιο για όλες τις ψυχές που περιμένουν κάποιον να τις δει.

Τίποτα δεν είναι ακόμα ξεκάθαρο.

Αλλά η σπίθα άναψε.

Ανάμεσα σε ιδέες και όνειρα, φτάνουμε στην Τζαϊπούρ.

Και εγώ αναρωτιέμαι:

Μήπως η ζωή είναι όντως ένα λεωφορείο;

Μιλώντας, παρατηρώντας, σκεπτόμενος…

κάπου φτάνεις τελικά.

Κυριολεκτικά και μεταφορικά.

Η Πόλη που έγινε ροζ

Φτάνουμε στην Τζαϊπούρ.

Την επονομαζόμενη «Ροζ Πόλη» που στην ουσία, **δεν είναι ροζ.**

Είναι ένα ξεθωριασμένο τερακότα, κάτι ανάμεσα σε σκόνη και ήλιο, που κάτω από το φως της δύσης μοιάζει να μεταμορφώνεται.

Ο Πρίγκιπας της Ουαλίας και η ακολουθία του εντυπωσιάστηκαν κατά την επίσκεψη τους στην πόλη όχι απ' το ροζ, αλλά απ' την εντύπωση του ροζ.

Και έτσι, η εντύπωση έγινε μύθος.

Ο μύθος, ταυτότητα.

Η πόλη είναι όμορφη.

Όμορφη με τον δικό της τρόπο.

Παζάρια, κοσμήματα, χειροποίητα ρούχα, κεραμικά — τέχνη παντού.

Μυρωδιές και φωνές.

Ο πολιτισμός της πιο χαρούμενος, πιο πολύχρωμος, πιο αφηγηματική απ' τις άλλες πόλεις που είδαμε.

Έχει κάτι το βασιλικό, αλλά και κάτι εντελώς καθημερινό.

Περπατάμε.

Θαυμάζουμε στα γρήγορα το Παλάτι των Ανέμων.

Μεγάλη η διαδρομή, είμαστε ήδη κουρασμένοι από τις αλλεπάλληλες εναλλαγές των εικόνων και των ήχων που μας διαπερνούν συνεχώς.

Όταν Ησυχάζει η Καρδιά– Μια Άγνωστη Πνευματικότητα

Μπαίνουμε στον ναό **Laxmi Narayan**.

Σε λίγο αρχίζει η τελετή.

Κάτι αλλάζει αμέσως.

Σαν να μαλακώνει ο αέρας.

Σαν να χαμηλώνει ο κόσμος τον τόνο της φωνής του.

Δεν μας το ζητούν.

Το νιώθουμε.

Στέκομαι ακίνητος.

Ρίγος. Κατάνυξη.

Και μια ερώτηση σκάει στο μυαλό μου, σχεδόν ενοχλητικά:

Γιατί νιώθω εδώ τόση γαλήνη, ενώ σε άλλους χώρους λατρείας δεν νιώθω τίποτα;

Είναι λάθος η θρησκεία μου;

Ή μήπως το "ξένο" έχει πάντα κάτι που μας αγγίζει,

επειδή δεν το έχουμε φθείρει με τις προσδοκίες μας;

Κοιτώ γύρω.

Κανείς δεν μοιάζει να παίζει ρόλο.

Όλοι απλώς είναι.

Ήσυχοι, παρόντες, ταπεινοί.

Αναρωτιέμαι αν νιώθουν κι άλλοι όπως εγώ.

Ή μόνο εγώ ψάχνω πάντα κάτι βαθύτερο —

και συγκινούμαι όταν το βρίσκω κατά λάθος.

Ίσως τελικά η πνευματικότητα δεν είναι στο κτίριο. Ούτε στην πίστη.

Ίσως είναι απλώς το βλέμμα. Η στάση.

Η ειλικρίνεια με την οποία στέκεσαι απέναντι στο Άγνωστο.

Και τότε, όλα φωτίζονται.

Γιατί…

ό,τι κι αν νιώσεις, αν πηγάζει από μέσα σου,

κι αν έχει μάνα του την ειλικρίνεια —

τότε δεν μπορεί να είναι λάθος.

Το Σταυροδρόμι της Ντροπής

Το βράδυ κατεβαίνουμε ξανά στην πόλη. Θέλουμε να την δούμε αλλιώς.

Αλλάζει. Γίνεται πιο ωμή. Βρωμιά, παζάρια, έντονες μυρωδιές, αδέσποτα σκυλιά, αγελάδες. Πωλητές κατάκοποι που προσπαθούν να ξεπουλήσουν την πραμάτεια τους για να πάνε σπίτι — όσοι έχουν σπίτι.

Κάποιοι απλώς θα ξαπλώσουν καταγής. Αυτό είναι το σπίτι τους.

Παίρνουμε ταξί — για να είμαστε άνετοι.

Το αυτοκίνητο είναι μάλλον μαγικό: κινείται με ελάχιστες σταγόνες βενζίνης.

Γελάμε. Το λέμε στον οδηγό.

Δεν ξέρω αν καταλαβαίνει, αλλά χαμογελά — και συνεχίζει τις μανούβρες του στην κίνηση.

Αμέριμνος.

Στην επιστροφή είμαστε πολλοί για ένα ταξί.

Παζαρεύουμε με οδηγούς τουκ τουκ

Η πόλη αδειάζει σιγά σιγά.

Γύρω μας τύποι που φαίνονται περίεργοι.

Αδρεναλίνη. Φόβος. Ή μήπως υπερβολή;

Μήπως κι αυτοί απλώς μας κοιτούν — όπως κοιτούμε κι εμείς το "διαφορετικό";

Παίρνουμε τελικά ξανά ταξί.

Ασφάλεια μέσα στο χάος;

Ή έτσι νομίζουμε.

Λίγο πριν το σταυροδρόμι.

Και τότε... κολλάμε στην κίνηση.

Μέσα στη νύχτα, σ’ ένα σταυροδρόμι με αυτοκίνητα απ’ όλες τις κατευθύνσεις,

χτυπά το τζάμι μας ένα μικρό κορίτσι.

Ατημέλητο, βρώμικο, με μάτια που δεν ζητούν — απλώς δείχνουν το στόμα.

Πεινάω, λένε. Μην το πεις. Δείξε το. Θα το καταλάβουν.

Δεν της ανοίγουμε.

Ξέρουμε: συμμορίες, ζητιανιά, εκμετάλλευση.

Μας το έχουν πει.

Ίσως να είναι ψεύτικο.

Ίσως να την έχουν βάλει.

Ίσως να είναι αλήθεια.

Ίσως να μην έχει σημασία.

Κοιτάζω αριστερά. Ένα άλλο αυτοκίνητο.

Μια "κανονική" οικογένεια.

Καθαρά ρούχα, ατμόσφαιρα ασφάλειας.

Ο πατέρας κάτι εξηγεί στα παιδιά.

Τον ακούνε σοβαρά.

Τον κοιτούν, μετά το κορίτσι, μετά πάλι εκείνον.

Ποιος ξέρει τι τους λέει;

Να προστατεύονται;

Να λυπούνται;

Να ευγνωμονούν για όσα έχουν;

Και εμείς; Οι ενήλικες;

Κάνουμε το πιο εύκολο: αγνοούμε.

Θέλουμε να ξεκολλήσει η κίνηση, όχι για να φτάσουμε πιο γρήγορα, αλλά για να ξεφύγουμε από το βλέμμα του κοριτσιού.

Για να μην νιώσουμε.

Για να μην αναλάβουμε το βάρος της συνείδησης.

Ξεκολλήσαμε.

Φτάσαμε στο ξενοδοχείο.

Σώοι.

Ξαπλώνουμε σε καθαρά σεντόνια, κάτω από air condition και σιωπή.

Θα θυμάμαι άραγε κάτι από αυτό το κορίτσι;

Θα κάνω κάτι;

Δεν ξέρω.

Αλλά κάτι άλλαξε μέσα μου.

Έστω ανεπαίσθητα.

Και ελπίζω... για πάντα.

Οι αόρατοι τοίχοι και ο καθρέφτης

Το σύστημα των καστών στην Ινδία είναι μια αρχαία κοινωνική δομή που κατατάσσει τους ανθρώπους σε κατηγορίες, βασισμένες κυρίως στην καταγωγή και το επάγγελμά τους.

Ξεκίνησε αρχικά ως μέρος της θρησκευτικής παράδοσης και έπειτα ενσωματώθηκε στην κοινωνική οργάνωση της χώρας.

Σε συντομία, υπάρχουν τέσσερις κύριες κάστες:

- **Βραχμάνοι** – Ιερείς, λόγιοι, δάσκαλοι· θεωρείται η ανώτερη κάστα
- **Κσάτριγιας** – Πολεμιστές και κυβερνώντες
- **Βαϊσιάς** – Έμποροι, τεχνίτες, γαιοκτήμονες

- **Σούντρας** – Εργάτες, υπηρέτες, όσοι είναι καλοί στις χειρωνακτικές δουλειές

Τέλος, πέρα από αυτές… υπάρχουν οι Νταλίτ, οι λεγόμενοι "άθικτοι", που δεν ανήκουν σε καμία κατηγορία στην πυραμίδα.
Αυτοί που παραδοσιακά κάνουν τις πιο "βρώμικες" δουλειές — και πολλές φορές θεωρούνται ακόμη και σήμερα ανεπιθύμητοι.
Παρόλο που το Ινδικό Σύνταγμα έχει απαγορεύσει τις διακρίσεις λόγω κάστας, **στην πράξη**, οι κάστες παραμένουν παρούσες με άλλες μορφές.
Σε ποιον θα παντρευτείς. Ποιος θα σε σερβίρει. Πού θα κάτσεις. Πώς θα σου μιλήσουν.
Και τότε καταλαβαίνεις…
ότι δεν μιλάμε για κάτι "παραδοσιακό".
Μιλάμε για κάτι ενεργό, αθόρυβο, αλλά πανταχού παρόν μέσα στην καθημερινότητα.
Ένα σύστημα ανισότητας που, ακόμη κι αν έχει καταργηθεί στα χαρτιά, καθορίζει τις ζωές των ανθρώπων.
Το συνειδητοποίησα έντονα όταν εισηγήθηκα να μοιραστούμε ένα γεύμα με τα υπόλοιπά μέλη της αποστολής, τον οδηγό και τον βοηθό του ξεναγού.
Η απάντηση ήταν ότι "δεν το επιτρέπει η πολιτική της εταιρείας".
Ίσως να ήταν πράγματι πολιτική.
Ίσως πάλι να υπήρχε και κάτι βαθύτερο: μια αόρατη γραμμή που ακόμα σήμερα χωρίζει ανθρώπους.
Ο ξεναγός μας μου προκάλεσε κάποιες στιγμές αρνητικά συναισθήματα.
Όχι από κάποια ευθεία προσβολή ή συμπεριφορά, αλλά μέσα από μικρές, ανεπαίσθητες λεπτομέρειες όπως ένα βλέμμα, ένας τόνος στη φωνή, μια αίσθηση απόστασης.
Αναρωτήθηκα:
Είναι κάτι δικό του; Ή κάτι που προβάλλω εγώ πάνω του;

Είναι αυτός από άλλη "κάστα"; Ή μήπως εγώ, άθελά μου, τον τοποθέτησα σε μία;

Είναι η δική του στάση ή οι δικές μου προσδοκίες που ορθώνουν ένα αόρατο τοίχο ανάμεσά μας;

Όσο κι αν με στιγμάτιζε αυτή η αμηχανία, συνειδητοποίησα ότι δεν ήταν εκείνος που με ενοχλούσε πραγματικά.

Ήταν αυτό που ανέδιδε μέσα μου: η αμηχανία απέναντι σε ρόλους, σε σχήματα, σε προκαταλήψεις που ίσως κουβαλάω χωρίς να το ξέρω.

Ίσως, τελικά, να ήταν απλά ένας καθρέφτης.

Να μου έδειχνε, χωρίς να το θέλει, πώς εγώ αντιλαμβάνομαι τον "ξεναγό", τον "ξένο", τον "υπάλληλο", τον "άλλον".

Και τότε κατάλαβα ότι οι κάστες δεν είναι μόνο έξω από εμάς.

Υπάρχουν και μέσα μας.

Σαν σχήματα, σαν ρόλοι, σαν αδιόρατες ιεραρχίες που χτίζουμε χωρίς να το καταλάβουμε.

Δεν ψάχνω τις σωστές απαντήσεις και ερμηνείες.

Το μόνο που με ενδιαφέρει είναι **να μη σφραγίσω την καρδιά μου.**

Γιατί αν το κάνω, θα κλείσω την πόρτα και σε άλλα πράγματα —

και **δεν ταξίδεψα τόσο μακριά για να μείνω κλειστός.**

Στο ορφανοτροφείο - Το Άγγιγμα που Έβλεπε

Δεν ήξερα τι να περιμένω από την επίσκεψη στο ορφανοτροφείο που προγραμματίστηκε.

Δεν είχα σκεφτεί πώς θα νιώσω.

Συνήθως νιώθω άβολα και αμήχανα κοντά σε παιδιά αφού η ειλικρίνεια τους συνήθως με αφοπλίζει.

Η συνθήκη γύρω μας; Σκληρή. Όλα λιτά.

Παιδιά χωρίς οικογένεια — ή με οικογένεια που δεν μπορεί να τα φροντίσει.

Ένας απλός χώρος, περιποιημένος αλλά λιτός.

Πολλά παιδιά, ίδια με όλα τα παιδιά του κόσμου, μαζί με τις δασκάλες τους στην τάξη.

Παιδιά χωρίς ευκαιρίες, αλλά **όχι χωρίς ψυχή.**

Μετά το καλωσόρισμα — που θύμιζε άλλες εποχές —

στην αρχή λίγο αμήχανοι όλοι.

Μετά… ζωή. Ήταν παιδιά εξάλλου .

Γλυκά χαμόγελα, μάτια που σε κοιτούσαν χωρίς να σου ζητούν τίποτα.

Όπως κάνουν τα παιδιά, όταν τους δώσεις λίγο χώρο.

Είχαν ετοιμάσει μια μικρή υποδοχή. Ένα τραγουδάκι.

Ένα "ευχαριστώ" που δεν ειπώθηκε με λέξεις.

Καθίσαμε δίπλα τους.

Μιλήσαμε με κινήσεις, με βλέμματα, με σιωπή.

Δεν μας ρώτησαν τίποτα — και μας είπαν τα πάντα.

Ένα κορίτσι ήρθε και με έπιασε από το χέρι χωρίς λόγο.

Έτσι, απλά.

Κι εγώ… δεν ήξερα αν ήταν εκείνο που ένιωσε ασφάλεια ή εγώ που βρήκα παρηγοριά.

Ένα μικρό υπερκινητικό ζιζάνιο με βλέμμα περίεργο.

Νόμιζα ντρεπόταν και έκανε ναζάκια σε όλους μας.

Ύστερα έμαθα πως δεν βλέπει σχεδόν καθόλου.

Και τότε κατάλαβα… ότι ήταν η προσπάθειά της να μας “δει”.

Το άγγιγμα ήταν το βλέμμα της.

Ήταν ο τρόπος της να πει:

«Είσαστε εδώ. Σας ένιωσα».

Κάθισα δίπλα από ένα αγοράκι για φωτογραφία.

Εγώ και ένα αγόρι, δίπλα-δίπλα.

Το βλέμμα του με σημάδεψε.

Στο δικό του πρόσωπο είδα μια ερώτηση.

Στο δικό μου — μια προσπάθεια να απαντήσω.

Και ίσως… να μη μπόρεσα.

Δεν είναι φωτογραφία για κορνίζα.

Είναι φωτογραφία για στοχασμό.

Γιατί το βλέμμα του ρωτούσε:

«Τώρα που με είδες…

τι θα κάνεις με αυτό;»

Και αυτή είναι η πιο απλή

και η πιο δυνατή ερώτηση που μπορεί να σου κάνει ένα παιδί.

Δεν ξέρω αν δώσαμε κάτι σε αυτά τα παιδιά.

Αν θα μας θυμούνται.

Αλλά φεύγοντας, ένιωσα ότι πήραμε κάτι σημαντικό.

Μια ανάμνηση.

Μια φωνή που ψιθύρισε:

Κάνε κάτι.

Έστω λίγο.

Αλλά κάν' το με αλήθεια.

Περάσματα Χωρίς Επιστροφή

Φτάνοντας στη μέση του ταξιδιού,

κάποια πράγματα με άγγιξαν απαλά.

Κάποια άλλα, όμως, με χτύπησαν με δύναμη.

Άλλα ήρθαν με συγκίνηση — κι άλλα με αντίφαση.

Γιατί όσο πιο πολύ ανοιγόταν η Ινδία μπροστά μου,

τόσο πιο καθαρά έβλεπα τα πολλά και διαφορετικά της πρόσωπα.

Και πόσο οι άνθρωποι μέσα σε αυτή μπορούν να είναι αόρατοι και ταυτόχρονα έντονοι. Παρόντες. Αναπόφευκτοι.

Στο επόμενο βήμα, νιώθω ότι δεν θα δω απλώς ομορφιά.

Νιώθω πως θα δω χάσμα.

Και θα προσπαθήσω…

να μη στρέψω το βλέμμα αλλού.

Μυρωδιές Ευγένειας και Κάρβουνο Ζωής

Σήμερα βρισκόμαστε στις γειτονιές των πλουσίων.

Όχι πολύ μακριά από τις φτωχογειτονιές, όπου τα σκουπίδια και η βρωμιά ξεχωρίζουν.

Εδώ είναι όλα διαφορετικά.

Η καλοντυμένη οικοδέσποινα μάς υποδέχεται στο σπίτι της με τον όμορφο κήπο.

Θα μαγειρέψουμε μαζί και θα φάμε παρέα — για να ζήσουμε την ινδική φιλοξενία.

Άλλος κόσμος. Ωραία εμπειρία. Μια νέα γνωριμία.

Η μορφωμένη και ευγενική κυρία μάς μυεί στα μυστικά των μπαχαρικών και της ινδικής κουζίνας.

Μαζί της φτιάχνουμε χαλβά, μουσακά και κάρρυ — φυσικά.

Μήπως τελικά ο κόσμος είναι πιο μικρός απ’ ό,τι νομίζουμε;

Μήπως τα κοινά μας είναι περισσότερα από τις διαφορές μας;

Καθώς την αποχαιρετούμε, βγάζοντας αναμνηστικές φωτογραφίες και δίνοντας υποσχέσεις αντάμωσης που μάλλον δεν θα τηρήσουμε…

έξω από το σπίτι της ίδιας κυρίας, μια άλλη γυναίκα — ίσως ίδιας

ηλικίας — σιδερώνει ρούχα πάνω σε ένα αυτοσχέδιο μετακινούμενο κατάστημα, με ένα παλιό σίδερο που λειτουργεί με κάρβουνα.

Τα ρούχα ανήκουν στις κυρίες της γειτονιάς.

Εκείνες τα φορούν.

Εκείνη τα ισιώνει.

Στην ίδια γειτονιά.

Στην ίδια χώρα.

Σε εντελώς άλλο κόσμο.

Ο Ganesh Δεν Χαμογελά Πια

Ανηφορίζουμε με τα τζιπ για το Φρούριο Αμπέρ.

Η διαδρομή περνά μέσα από μια μικρή, γραφική πόλη.

Γελάμε, μιλάμε, βγάζουμε φωτογραφίες.

Το τείχος είναι εντυπωσιακό.

Μόλις φτάνουμε, δεν προλαβαίνουμε να κατέβουμε και μας περικυκλώνουν οι μικροπωλητές.

Ομπρέλες, καπέλα, τύμπανα, μπρελόκ.

Πράγματα που δεν χρειαζόμαστε αλλά για αυτούς είναι το μέσο επιβίωσης τους.

Παζάρια, επιμονή, πίεση.

Μαθαίνουμε ότι ο μόνος τρόπος να σε αφήσουν ήσυχο είναι να τους αγνοήσεις.

Και για πρώτη φορά, αγνοώ άνθρωπο με τόση απάθεια.

Και για πρώτη φορά, βλέπω άνθρωπο να επιμένει τόσο πολύ.

Μήπως δεν έχουν επιλογή;

Μήπως είναι απελπισμένοι;

Προχωράμε προς το φρούριο.

Εκεί, μια μικρή ομάδα ελεφάντων περιμένει.

Με στολισμένα μέτωπα, βαριά καθίσματα, οδηγούς που οργανώνουν τη σειρά των τουριστών.

Τους κοιτάζω. Είναι τεράστιοι, επιβλητικοί αλλά και εξαιρετικά ταλαιπωρημένοι.

Σαν να έχουν ξεχάσει πώς είναι να ζεις χωρίς εντολές.

Θυμίζουν σκλάβους.

Όχι βίαιους που περιμένουν την ευκαιρία να αποδράσουν αλλά κουρασμένους και παρατημένους από κάθε ελπίδα.

Περιμένω να μου πουν κάτι με το βλέμμα. Κάποιο σινιάλο ότι ζητούν βοήθεια.

Αλλά τίποτα. Μόνο μια βουβή αποδοχή.

Και τότε θυμάμαι ότι ο Ganesh, ο ελεφαντόμορφος θεός, είναι από τους πιο αγαπημένους της Ινδίας.

Σύμβολο σοφίας, τύχης, απομάκρυνσης των εμποδίων.

Θεός που λατρεύεται καθημερινά — και όμως το είδωλό του, το ίδιο το ζώο, βασανίζεται.

Πώς γίνεται κάτι ιερό να κουβαλά τέτοια ταλαιπωρία;

Γιατί όλοι εκμεταλλευόμαστε τα ζώα για τη δική μας ευχαρίστηση;

Είναι η επιβίωσή μας αρκετή δικαιολογία;

Ή απλώς μάθαμε να κοιτάμε αλλού;

Στον Ναό των Πιθήκων – Ένστικτα και Επιλογές

Στη διαδρομή σταματάμε για επίσκεψη στον Ναό των Πιθήκων.

Εντυπωσιακοί ναοί, σκαρφαλωμένοι στα βράχια — ιερά ζώα μαζί τους.

Δέος, φόβος και πείνα. Όλα μαζεμένα στον ίδιο χώρο.

Όλα τα είδη προσπαθούν να επιβιώσουν. Το ίδιο και ο άνθρωπος.

Οι πίθηκοι… με καθηλώνουν. Οι κινήσεις τους, οι αντιδράσεις τους.

Μοιάζουν να συμπεριφέρονται σαν άνθρωποι.

Η επιστήμη λέει πως έχουμε κοινό DNA — πως είμαστε «η εξέλιξή» τους.

Αλλά η λέξη *εξέλιξη* γίνεται σχετική όταν τους κοιτάς στα μάτια.

Ποια είναι τελικά η διαφορά ανάμεσα σ' έναν πίθηκο που πεινά και

αρπάζει φαγητό από το χέρι του ανυποψίαστου τουρίστα

και σ' έναν άνθρωπο που αρπάζει ό,τι χρειάζεται,

με τρόπους πολύ πιο βίαιους απ' όσο απαιτεί η ανάγκη;

Η μόνη διαφορά που μου έρχεται στο μυαλό, είναι ότι ο άνθρωπος **ξέρει**.

Ή έχει τουλάχιστον τη δυνατότητα να ξέρει.

Μπορεί να επιλέξει να επιβιώσει με βία — ή χωρίς βία.

Και αυτή η επιλογή…

είναι που τον ξεχωρίζει…

Ή τον εκθέτει.

Αντί επίλογου - Το ταξίδι συνεχίζεται!

Το αεροπλάνο απογειώνεται. Το σώμα μου βυθίζεται στο κάθισμα — κουρασμένο, βαριά φορτωμένο από εικόνες, θορύβους, μυρωδιές και σκέψεις.

Γύρω μου σιωπή. Ένα είδος σιωπής που έρχεται μόνο όταν δεν υπάρχει τίποτα άλλο να πεις.

Είναι η στιγμή του ενδιάμεσου χωρου. Της σκέψης και της περισυλλογής.

Δεν βρίσκομαι πια στην Ινδία, αλλά δεν έχω φτάσει ούτε πίσω στην θαλπωρή του σπιτιού μου.

Ανήκω σ' εκείνο το κενό ανάμεσα στα ταξίδια και την επιστροφή.

Κλείνω τα μάτια. Όχι για να κοιμηθώ. Για να θυμηθώ.

Οι εικόνες περνούν:

ένα χαμόγελο στο δρόμο,

ένα βλέμμα παιδιού χωρίς οικογένεια,

ένας ελέφαντας που σιωπά,

μια γυναίκα που σιδερώνει σε πεζοδρόμιο,

ένα πιάτο κάρυ που μοιράστηκε σαν χειρονομία αποδοχής.

Άγγιξα τη ζέστη, τη σκόνη, τον θόρυβο, αλλά και τη σιωπή που βαραίνει περισσότερο από λόγια.

Στην Ινδία δεν μπήκα μόνο σε ναούς και σπίτια.

Μπήκα σε καθημερινές στιγμές που δεν ήξερα πώς να σταθώ. Σε χαμόγελα που κρύβουν πόνο, σε μάτια παιδιών που δεν ζητούν τίποτα αλλά σου δίνουν πολλά.

Συνειδητοποίησα πως οι αντιθέσεις δεν είναι το πρόβλημα.

Το πρόβλημα είναι όταν δεν τις βλέπεις.

Ή όταν μάθεις να τις αντέχεις χωρίς να σε ενοχλούν.

Δεν ξέρω πώς να περιγράψω αυτό το ταξίδι.

Δεν ξέρω αν κατάλαβα την Ινδία.

Αυτό που ξέρω, είναι ότι δεν γύρισα πίσω ο ίδιος.

Δεν κράτησα μόνο σουβενίρ.

Κράτησα βλέμματα, φωνές, σιωπές και ερωτήσεις.

Ποια είναι η διαφορά μεταξύ ενός πιθήκου που αρπάζει για να φάει;

και ενός ανθρώπου που αρπάζει με περισσότερη βία απ' όση χρειάζεται;

Πόσοι από εμάς βλέπουμε τις αντιθέσεις και συνεχίζουμε;

Πόσοι μαθαίνουμε να τις προσπερνάμε;

Και πόσοι επιμένουμε να τις κουβαλάμε μέσα μας — όχι σαν βάρος, αλλά σαν **υπενθύμιση**;

Η Ινδία δεν σου χαρίζεται.

Σε προκαλεί να **σταθείς παρών**,

να **μην κοιτάς αλλού**,

να **επιλέξεις τι θα κουβαλήσεις μαζί σου όταν φύγεις**.

Δεν σου λέει «σε ευχαριστώ».

Σου πετά μπροστά την αλήθεια της και φεύγει.

Εσύ τι θα κάνεις με αυτήν την αλήθεια;

Θα την κρύψεις στο πίσω μέρος του μυαλού σου σαν τουρίστας;

Ή θα την αφήσεις να σου αλλάξει τον τρόπο που βλέπεις;

Ίσως, τελικά, το νόημα κάθε ταξιδιού να μην είναι να δεις κάτι καινούριο.

Αλλά να μάθεις να βλέπεις αλλιώς τον εαυτό σου.

Κι αν αυτό συμβεί…

τότε γύρισες πίσω γεμάτος.

Ακόμα κι αν δεν πήρες τίποτα στις αποσκευές σου.

ΝΑΜΑΣΤΕ…